

Posamezna številka 1 Din mesečno, če se sprejema list v upravi, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din. - Celoletna naročnina je 50 Din, polletna 25 Din, četrtletna 13 Din. Cene inzeratov po dogovoru

PONEDELJSKI SLOVENEK

Uredništvo: Kopitarjeva ul. št. 6/III. Telefon št. 2050 in 2996. — List izhaja vsak ponedeljek

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6 Poštni ček. račun. Ljubljana 15.179. Telefon št. 2992

Z mladino za narod in državo

Veličastni prosvetni tabor v Ptuju je zmagoslavno zaključil prvo dobo obnove naše prosvete

Minister Rogić in Krek govorita slovenski katoliški mladini

Ptuj, 19. septembra.

Zgodovinar, ki bo pisal zgodovino slovenskega naroda za leto 1937, ne bo mogel mimo dveh velikih mejnikov, dveh velepomembnih zarez, ki sta slovenskemu narodu v Gospodovem letu 1937 vtisnili svoj pečat. Ta dva mejnika sta nepozabni fantovski prosvetni tabor v Celju, ko nam je nesmrtni vladika Jeglič sporočil svojo oporoko in nam s tem za vedno začrtal našo pot, in današnji prosvetni tabor v Ptuj, ko je desettisočglava množica slovenskega ljudstva z veličastno manifestacijo zapечатila zmagoslavni trimesečni pohod obnovljene slovenske katoliške prosvete.

Med celjskim in današnjim ptujskim taborom ležijo le trije meseci, kratka, za zgodovino brezpomembna doba, toda v teh treh mesecih se je na Slovenskem zgodilo nekaj nezasišane, nekaj čudežnega: Z mogočno, skoro vulkansko silo je v tem kratkem času slovenska katoliška prosveta ponovno osvojila slovensko zemljo. Tista slovenska katoliška prosveta, ki je bila nasprotnikom našega ljudstva največji trn v peti in o kateri so sanjali, da je za vedno poteptana, tista slovenska prosveta, s katero naš narod stoji in pade, zopet zmagoslavno dviga svoje prapore nad slovensko zemljo in v njej je zbrano vse, kar je na Slovenskem resnično Katoliškega, slovenskega in jugoslovanskega. Nešteto veličastnih prosvetnih prireditev, na katerih so tisoči in desettisoči slovenskih mož, fantov, žen in deklet prisegli zvestobo, vdanost in boj za katoliško prosveto, leži med celjskim in ptujskim taborom, nešteto sijajnih manifestacij, ki so na zunaj mogočno spricale vso nepremagljivo, zdravo življenjsko silo in državotvornost slovenskega naroda in pokazale njegovo pravo edino zveličavno lice.

Današnji ptujski prosvetni tabor, na katerem je desettisočglava množica slovenskega štajarskega ljudstva zarezala pomemben mejnik v kulturni zgodovini slovenskega naroda, je bil res veličasten in krasen. Pomemben pa je današnji ptujski tabor tudi zato, ker se je na njem jasno in določno izpričala zahteva slovenske prosvetne organizacije po popolni enakosti in enakopravnosti z drugimi prosvetnimi organizacijami in to prav v vseh ozirih. Ptujski tabor je bil tudi triumf slovenskih fantov in deklet telovadcev, katerim je zopet dovoljena svoboda udejstvovanja. Zato je razumljivo, da je bil g. minister za telesno vzgojo naroda dr. Rogić, ki je prisostvoval taboru, deležen prisrčnih in mogočnih manifestacij, ki so izzvenele v iskreni zahvali, izrečeni mu od slovenskih fantov in deklet, da jim je zagotovil enakopravnost z drugimi telesno-vzgojnimi organizacijami. Minister dr. Rogić se je mogel na lastne oči prepričati, kako potreben je bil njegov tozadevni ukrep in kakšne sile je sprostil v našem narodu.

Slovesnost na predvečer

Na predvečer je bila po ptujskih ulicah lepo uspel baklada s tremi godbami, kateri sta prisostvovala ministru dr. Rogić in dr. Krek. Sprevod z baklami se je ustavil pred domom kumice novega prapora ptujskega prosvetnega društva ge. dr. Vidice, soproge ptujskega okrajnega načelnika, kjer je bila podoknica.

Ljudstvo prihaja iz vse Slovenije

Na današnjem ptujskem taboru se je zbralo ljudstvo s ptujskega polja, iz Halož, Slovenskih goric in druge severne ptujske okolice. Ni bilo vasi in fare v severnem in vzhodnem našem štajstvu, ki ne bi bila poslala svojega zastopnika. Pa tudi iz drugih krajev Slovenije so pohiteli naši fantje in dekleta v Ptuj. Vlak, ki se je odpeljal ob 0.45 v nedeljo iz Ljubljane proti Mariboru, je samo iz Ljubljane peljal nad 200 udeležencev, spotoma pa je na vsaki postaji pobiral številne udeležence, tako da je privozil v Pragersko nabito poln. Prav tako je bilo tudi z vlakom, ki je ob istem času prišel iz Maribora. Na ptujskem kolodvoru so tem daljnim gostom pripravili prisrčen sprejem z godbo. Nabito poln je bil tudi vlak, ki je privozil na ptujsko postajo iz nasprotna smeri iz Ormoža. Toda vlaki so pripeljali le razmeroma majhen del udeležencev. Največ jih je prišlo peš, s kolesi, vozovi, avtobusi in tovornimi avtomobili.

Ze v ranih urah je bilo v Ptuj, ki se je, moramo priznati, za to slavnost dostojno okrasil z zastavami in zelenjem, eno samo vrvenje in prelivanje množic, ki so hitele proti zbirališču za sprevod ob kolodvoru.

5000 ljudi v manifestacijskem sprevodu

Današnji prosvetni tabor se je začel z veličastnim manifestacijskim prevodom, kakršnega še nismo videli na nobenem prosvetnem taboru. — Sprevod se je začel premikati ob 8.30 z zbirališča pred kolodvorom, kjer je imela rediteljska četa mnogo dela, da je uredila vso ogromno množico v sprevod.

Na čelu spreveda so jezdili trije konjeniki, prvi v modri, drugi v beli, tretji v rdeči srajci, ki so tako učinkovito sestavljali državno zastavo, za njimi pa je jezdilo nad 30 konjenikov, deloma v narodnih nošah, ki so nosili več državnih zastav. Za konjeniki se je zvrstilo okoli 250 kolesarjev na okrašenih kolesih. Sledila je godba iz Konjic, za katero je šla krasna skupina 25 praporov in zastav prosvetnih društev ter fantovskih odsekov, na čelu z zastavo Prosvetne zveze iz Ljubljane. Sledil je vod z malimi harmonikarji, koj za njimi pa slikovita in pestra skupina 180 narodnih noš. Nato je šla druga skupina 15 zastav in praporov. Za ptujsko godbo so korakali funkcionarji zveze fantovskih odsekov, na čelu s predsednikom g. dr. Žitkom, načelnikom Kermavnerjem in prof. Bitencem. Takoj za njimi sta se priključili dve močni četi naših fantov v krojih, okrog 200. Sledila je velika skupina mož, na čelu s številnimi župani štajarskih občin, za njimi pa prav tako močna skupina fantov. Zelo močna je bila skupina Haložanov s svojim praporom. Nato je šla gasilska godba, za katero so se razvrstila naša dekleta, članice dekliških odsekov, pet skupin, vsaka od njih v enotnih slikovitih krojih. Deklet v krojih je bilo okrog 300. Nato so se vrstile razne skupine in čete fantov in mož, žen in deklet. Nad 300 je bila

močna skupina mladev fantovskih odsekov. Pozabiti ne smemo treh strumnih čet vrlih gasilev, na čelu z veržesko godbo, ki so popolnili pestrost spreveda. Posebnost v sprevodu je bila skupina veteranov od Sv. Martina. Vmes pa so zopet korakale po več sto broječe skupine mož in žen. Slednji je bilo v sprevodu 14 voz, vsi okrašeni s cvetjem, zelenjem in pisanimi trakovi. Za vozovi pa se je zgrnila nepregledna množica ljudstva. Če ne vzamemo v poštev množice, ki se je zgrnila za vozovi, kateri so zaključili sprevod, je šlo v sprevodu okrog 5.000 ljudi. Sprevod, ki je šel precej hitro, je bil dolg pol ure brez presledkov, udeleženci v njem so korakali v tri ali štiritopih z malenkostno razdaljo. Če to preračunamo, si lahko ustvarimo pojem o udeležbi.

Udeleženci v sprevodu so ves čas vzklikali Nj. Vel. kralju, knezu namestniku, našim vodite-

Takoj po maši se je pričelo zborovanje, ki ga je začel prof. Alič, kateri je uvodoma prebral vdanostno brzojavko Nj. Vel. kralju Petru II. Peveci so s spremljevanjem godbe zapeli državno himno. Desettisočglava množica pa je priredila iskreno in učinkovito dinastično manifestacijo. Nato je prof. Alič prečital vdanostno brzojavko pokrovitelju Prosvetne zveze kraljeviču Andreju, dalje knezu-namestniku Pavlu, katerima je množica prav tako navdušeno vzklikala. Med viharim odobravanjem množice je nadalje prečital brzojavko, s katero notranji minister dr. Korošec pozdravlja tabor in mu želi uspehov. Tudi dr. Korošcu je bila odposlana pozdravna brzojavka, ravno tako banu dr. Natlačenu.

V izbranih besedah je predsedujoči nato pozdravil oba navzoča ministra, katerima je množica priredila viharne ovacije. Viharnega pozdrava je bil deležen škof dr. Tomažič. Prof. Alič je nato pozdravil z zastopnika bana okrajnega načelnika dr. Vidica, celjskega župana Mihelčiča, ptujskega župana dr. Remca, bivšega ministra Vesenjaka,

ljem in slovenskim narodnim svetinjam ter prepevali pesmi. Sprevod je od kolodvora med gostim špalirjem krenil proti Ptuj, kjer je defilirala mimo okrašenega balkona ptujskega magistrata, na katerem so bili minister dr. Rogić z vsem spremstvom, minister dr. Krek in drugi odličniki. Množica v sprevodu je ministroma navdušeno vzklikala. —

Sprevod se je nato zhlil na prostorni Tyršev trg za prostijsko cerkvijo. Ta prostor je kakor nalašč za velika zborovanja in ga zlepa ne najdemo takega v Sloveniji. Na obširni terasi za cerkvijo je bil postavljen oltar, nad njim pa velik križ, na trgu samem pa je bil na desni strani postavljen velik oder za pevce.

Dolgo je trajalo, preden se je napolnil ogromni trg. Toda še preden se je jel vanj zlivati sprevod, je bil napolnjen do dveh tretjin, tako da so morali reditelji z vnemo napravljati prostor udeležencem spreveda. Ko je prenehal tok množice, je bil ves trg eno samo morje ljudi. Brez pretiravanja moremo reči, da je bilo na trgu zbranih nad 12 tisoč ljudi. Ko sta se na terasi pri oltarju pojavila ministra dr. Rogić in dr. Krek, ju je vsa ta množica viharno pozdravljala in se je aplavz polegel šele na opomin vrhovnega reditelja.

Maša in govor škofa dr. Tomažiča

Grobni molk je legel na trg, ko je pristopil k oltarju prevz. škof lavantinski dr. Ivan Jožef Tomažič ob asistenci ptujskega prosta Greifa in prof. Kolarica. Le z mahanjem robcev je množica pozdravljala svojega vladiko. Pred pričetkom sv. maše je škof dr. Tomažič blagoslovil novi krasni prapor ptujskega prosvetnega društva s Slomsko-vo sliko. Pri tej priložnosti je imel kratek nagovor o pomenu novega prapora minoritski gvardijan p. Mirko Godina.

Nato se je pričela sv. maša, med katero je ob spremljevanju ptujske mestne godbe dovršeno pel 300 pevcev in pevk močni zbor pod vodstvom ptujskega organista g. Frasa.

Po evangeliju je imel škof dr. Tomažič na množico kratek cerkveni govor. Začel je s pomembno oporoko nadškofa Jegliča v Celju in na njo navezal programatične misli o katoliški prosveti. Poudaril je, kako je ravno Jegličeva oporoka eprostila plaz prosvetnih organizacij čez slovensko zemljo. Nato je govoril o pomenu novega prapora ptujskega prosvetnega društva, katerega bistven del sta Slomškova slika in Marijina soha. Ta prapor je v vrsti nešteti drugih simbolov, pod katerim se krščanske organizacije v Sloveniji bore za svobodo prepričanja in za samobitnost krščanskega življenja in dela. Zastave prosvetnih društev predstavljajo prepričanje in dolžnost. Vladika je globoko razčlenil ta dva važna pojma. Govor škofa dr. Tomažiča, ki je govoril preprosto, toda iz srca, je globoko ganil množico.

Prosvetni tabor

načelnika v ministrstvu za telesno vzgojo Aračiča in referenta prof. Ulača, narodnega poslanca Brenčiča, člana banskega sveta Janžekoviča, predsednika zveze fantovskih odsekov dr. Žitka ter vso duhovščino na čelu s prodom Greifom in doktor Hohnjecem.

V nadaljnjem govoru se je prof. Alič spomnil tudi žalosti brateškega českega naroda, ki mu je umrl prvi najboljši sin. Množica je počastila spomin umrlega prezidenta Masaryka s trikratnim »Slava« klicem.

Minister dr. Miha Krek

Burno pozdravljen je nato stopil pred mikrofonski minister dr. Miha Krek v kroju slovenskih fantov, rekoč: »V svojem imenu in v imenu javnosti od srca čestitam ptujskemu prosvetnemu društvu k blagoslovitvi zastave. Kamen do kamna palača, fant do fanta vojaka, dekle do dekleta, nada in bodočnost, zastava do zastave naš ponos. Celje in Ptuj, dva mejnika, dva slovenska simbola. Pred tremi meseci smo napolnili celjske ulice tisti, o katerih se je 5 let zatrzjevalo, da jih nikjer več ni, in v treh mesecih je val obnovljene ljudske prosvete prišel v sleherno vas naše domovine. Danes v Ptuj, zaključujemo trimesečno obnovitveno delo vstajenja naše prosvete.«

Minister dr. Krek je nato posegel v zgodovino in govoril o Celju in Ptuj, o mestih, ki sta bili središči ponemčevanja med Slovenci ter nato nadaljeval: Danes zaključujemo v Ptuj prvo uvodno etapo naše obnovitve prosvetnih organizacij. Pomen tega narodnega prosvetnega prebujenja je velik. Narod je z nami, narod nas hoče, narod smo mi. Ni nacionalizma brez naroda. Voditi nacionalno politiko zna tisti, ki zna voditi narod. Naš nacionalizem korenini v slovenski kulturi. Kot Slovenci smo rojeni, iz te kože ne moremo, tudi če bi hoteli. Slovenstvo je naša preteklost, za slovenstvo je že tekla naša kri in slovenstvo tvori narodno bit naše kulture. Iz teh slovenskih tal poganja naš jugoslovanski nacionalizem, ki je naše trdno prepričanje. Če ne bi bili Slovenci, bi ne mogli biti Jugoslovani, in nasprotno, dokler bomo ostali Slovenci, samo toliko časa bomo pravi Jugoslovani. Kdor hoče odkrniti en del naše kulture ali narodne biti, nas hoče napraviti invalide, jugoslovanske narodne misli. »Od Jegliča do Slomške« se glasi naš program. Jeglič nam je dal svojo oporoko, Slomšek pa je bil tisti,

† Dr. Marij Matulič

Cisto nepričakovano je prispela v Slovenijo vest, da je nenadoma umrl v cvetu svoje moške dobe glavni urednik »Hrvatske Straže« dr. Marij Matulič. Pred par dnevi je rahlo zbolel zaradi prehlajenja, toda niti njegove žene, ki je bila na morju na počitnicah, niso obvestili o bolezni, tako se je vsem zdela neznatna. V Merkurjevem sanatoriju so ga morali operirati in vse je bilo že v najboljšem redu, ko se je naenkrat pojavila temperatura in ga je bolezen v treh kratkih dneh zlomila. Umrl je, objemajoč sveti križ, v krogu svojih prijateljev, kot je pred leti umrl njegov intimni prijatelj Merz, kot umre katoliški mož, ki je to bil do zadnjega svojega diha.

Z dr. Matuličem lega v grob pomembna osebnost v hrvatskem katoliškem razumnstvu. Vrzeli, ki jo pušča za seboj ta nenadni odhod v večnost, je skoraj nenadomestljiva v vrstah katoliške inteligence na Hrvatskem. Prišel je z otoka Brača, kjer se je rodil pred 41 leti kot sin uglednega trgovca Dominika. Njegov starejši brat je častni kanonik v Splitu in profesor na tamošnji gimnaziji. Po maturi leta 1916 je takoj vstopil v častni-karski poklic in je prevzel uredniško mesto pri zagrebških »Novinah«, kjer je pokojni veliki Rogulja hitro spoznal nadarjenost mladega častnikarja. S častnikarskim poklicem vred je nadaljeval svoje študije na filozofski fakulteti, kjer se je z veliko ljubeznijo bavil z zgodovino. Ko je leta 1919 Rogulja ustanovil nov dnevnik »Narodna politika«, je poklical Marija v uredništvo, vdeč, da je svojemu listu s tem dal tudi pravo dušo. Ni se zmotil. Marij je bil idejni usmerjevalec mladega tiska, ki se je na pobudo Petra Rogulje začel snovati po vsej Hrvatski. Da bi si razširil svoje obzorje, je odšel na študij v Pariz, kjer se je tako rekoč obožoval za pravega katoliškega častnikarja in se umsko in srčno opremil za velike naloge, ki so ga doma čakale. Ko se je vrnil v Zagreb je nadaljeval študije na pravni fakulteti ter na njej tudi doktoriral. S silno energijo se je vrغل na delo, čital in pisal ter zbiral gradivo o vsem vprašanju javnega življenja ter postal nekaj živeči priročnik o vseh domačih in tujih dogodkih. Ponujali so mu sijajna mesta v nevtralnem in veri nasprotnem časopisu, a on je ostal brezkompromisen, neizprosni katolik in Hrvat. Začasno je vstopil v Delavsko zbornico, toda tamkaj ga ni držalo in ko je leta 1929 začela izhajati »Hrvatska Straža« se je je oprijel z vso vmeno mladeniškega zanosa in častnikarja, ki je hotel v sebi uresničiti tudi vzor katoliškega apostola. Koliko zna in more je pokazal pri »Hrvatski Straži« za časa diktature in kadar se bo pisala o tem razdobju zgodovina, bo ime pokojnega dr. Marija zablistela v pravi luči. »Hrvatska Straža«, to lahko rečemo, je bila Marij Matulič. Vso ogromno delo, nad katerim se morajo vsi, ki so ga poznali, diviti, je zmagal, ker je bil kristalno čista katoliška duša, ki je gorela za apostolska dela in po delu v uredništvu veliko, veliko molila. Skoraj vsako leto je opravljal duhovne vaje, vsako nedeljo je bil pri obhajalni mizi.

Trnjeva je bila njegova življenjska pot. Kot katoliški borec je bil prehodil vso. S hrvatskimi brati žalujemo za tem velikim katoliškim Hrvat-tom tudi vsi Slovenci.

Minister dr. Rogić

ki je prvi začel s prosvetnim delom in je resil severno slovensko zemljo za nas in za Jugoslavijo.

Današnji tabor pa ima še poseben pomen, ker mu prisostvuje vrhovni predstavnik državne uprave za telesno vzgojo. (Dolgotrajne burne ovacije ministru dr. Rogiću). Zato je primerno, da danes povdarimo naš namen, ki ga hočemo doseči s telesno vzgojo. Mi hočemo, da bi bila mladina zdrava in kreпка in da bi sistematična telesna izurjenost rodila novo močno življenje, ki bo v korist naši slovenski skupnosti, naši državni skupnosti in naši vojski.

Minister dr. Krek je nato s povzdignjenim glasom nadaljeval: V naši državi ni zakona, ki bi telesno-vzgojne organizacije delil med privilegijane in nepriviligirane. Nobena telesno vzgojna organizacija ne sme imeti večjih pravic, kakor jih imamo mi. Mi hočemo zato kraljeviču Andreju

Nadaljevanje na 2. strani

(Nadaljevanje s 1. strani)

ministru dr. Rogiču in vsej naši domovini pokazati, kako prav so storili, ko so nam omogočili, da zopet svobodno delamo. Mi odklanjamo vsako surovost in zahtevamo zase kakor za druge športne organizacije gentlemansko v plemeniti tekmi za izpopolnitev telesne vzgoje. Mi imamo pred oči narodno korist. V okvirju gentlemanskega stališča smo tudi odločeni brezobzirno braniti našo posest in odklanjati vsakogar, ki bi nas hotel podcenjevati. Naša zveza fantovskih odsekov je po par mesecih dela tako dovršena organizacija, kakor je ni v naši banovini, tako da nam gre v vsakem oziru prvo mesto. Tako zaključimo ta pregled in si dobro utisnimo ta obraz, da bomo vselej tako živeli in delali kakor hoče Bog in domovina.

Ministra dr. Kreka je pri vsakem stavku prekinjala množica z burnimi vzkliki. Na koncu njegovega govora pa se je utrgal pravi plaz navdušenja.

Minister dr. Rogič

Navdušenja množice je bil deležen tudi minister dr. Rogič, ki je moral pred mikrofoni in spregovoriti nekoliko besedi. Izjavil je: »Dragi bratje in sestre, mladina, dragi Slovenci in Slovenke. Najprej se vam zahvaljujem za ta krasni sprejem. Čutim, da sem tu med svojimi, čutim se med mladino, o kateri mi vsi hočemo, da bodi solidni temelji naše narodne bodočnosti. Pozdravljam vsak mladinski telesno vzgojni pokret, ker smatram, da telesno dobro vzgojena mladina bolje prenese tudi duhovno borbo. Naše geslo je: Z mladino za narod in državo! Verujem, da bo slovenska mladina izpolnila dolžnost do svoje rodne grude in do širše domovine Jugoslavije. Bog živi!«

Množica je dr. Rogiča za njegove iskrene besede nagradila z dolgotrajnim aplavzom. Kar spontano se je utrgala himna slovenskih fantov, ki jo je pela vsa množica.

Nato je govoril še dr. Hohnjevec, ki je imel programatičen govor o slovenski katoliški prosveti. Zlasti je poudaril zahtevo po enakopravnosti in enakosti slovenske katoliške prosvetne organizacije z drugimi organizacijami.

Z navdušenim petjem himne »Povsod Bog« se je zaključil dopoldanski tabor. Fantje in dekleta so po zborovanju odšli h glavni skušnji, množica pa se je začela disciplinirano razhajati.

Posebno poglavje današnjega tabora je vreme. Močno je grozila ploha in premnogi iz oddaljenih krajev so se oplašili in niso prišli, toda kljub vsem grožnjam v obliki sumljivih oblakov je bilo nebo naklonjeno. Dopoldanska prireditev je potekla v najlepšem vremenu.

Telovadni nastop

Popoldne ob 2 pa se je nad Ptujem in okolico vtila močna ploha, ki je trajala do pol 4. Telovadni nastop, ki je bil napovedan za tretjo uro je bil ogrožen. Toda kljub dežju se je zbrala na telovadščici večstotna množica, na čelu z obema ministroma. Telovadci in telovadke se niso zmenili za dež in so kar pričeli z izvajanjem obširnega sporeda. Kmalu je dež ponehal in tako se je mogel telovadni nastop vršiti v redu. Ob uri ko to poročamo telovadni nastop še ni končan.

Odkritje Tavčarjevega spomenika

Visoko, 19. septembra.

Čeprav je bilo vreme slabo in ni v jutranjih urah kazalo, da se bo zboljšalo, je vendarle jutranji vlak pripeljal precej čestitcev velikega pisatelja v Škofjo Loko, kjer so čakali že najeti avtobusi, ki so jih pripeljali na Visoko h gospej Visočki, dvorni dami dr. Tavčarjevi, ki jih je lepo sprejela. Nato so se gostje in domačini poklonili pisatelju na njegovem grobu sredi gozdiča nad Visokim. Ob 9 je bil sprejem gostov ob vhodu v vas, kjer je čakala že godba iz Škofje Loke, domače žene v narodnih nošah, šolska mladina in občinstvo, ki je spremljalo sprevod v farno cerkev sv. Martina, škofa. Gospa Tavčarjeva je zavzela mesto v presbiteriju, kamor je hodil, kadar je bil v Poljanah, tudi pokojni Tavčar. Sv. daritev je opravil pisatelj in bivši trnovski župnik g. F. S. Finžgar, ki je v svojem govoru navezal na današnji evanجيل in govoril o pravičnosti in poštenosti ter krivici tega sveta. Ob koncu se je spomnil današnje slavlja, omenjal Tavčarjevo pravičnost, dobrotlost, skrb za cerkev, zlasti tavnico, katere patron je bil, ter nazorno, kakor le on zna, izpovedal svoj pogovor s Tavčarjem malo pred smrtjo, kjer mu je v svojo odločnost zatrdil, da hoče umreti kot katoličan. To, da spada v hram božji, ostalo pa na slavnostno tribunjo. Pri sveti maši so izbrano peli cerkveni pevci iz Škofje Loke, moški zbor, ki se je odločno udeležil. Po sveti maši se je ljudstvo zbralo na idiličnem kraju v bregu nad cerkvijo, kjer pred rojstno hišo stoji steber z doprtnim kipom pisatelja, ki pa je bil že zagrnjen v zastavo. Toda — istočasno je začelo tudi deževati ter samo dež ponehal, temveč se je obenem s slavnostjo tudi se stopnjeval. Za otvoritev je moški zbor zapel pesem »Slovenec sem«, nakar je s slavnostno tribuno otvoril svečanost poljanski župan g. Ivan Debeljak, visoki sosed pisateljev, ki je pozdravil zastopnika g. bana prosvetnega šefa dr. L. Sušnika, zastopnika ljubljanskega župana podžupana dr. V. Ravniharja, zastopnika univerze dr. M. Kosa, ter soprogo slavljenca, gospo Tavčarjevo, ki je obenem s sinom dr. Igorom pristostvovala slavnosti; tudi vse druge zastopnike, ki jih pa ni osebno imenoval. Bili pa so to zastopniki društva Pravnik prof. dr. Dolenc, dr. Sajovec, predsednik odvetniške zbornice dr. Zirovnik, predsednik zbornice TOI Jelačin, zastopnik Prosvetne zveze dr. T. Debeljak, »Lovca« dr. Bevk, zastopnik društva Soče, Zveze bojevnikov, raznih drugih domačin in drugih ustanov ter županov bližnjih občin.

G. župan Debeljak se je zahvalil vsem, ki so prispevali za spomenik, zlasti Matici, Kredni banki, mestni občini in odvetniški zbornici. Za njim je g. predsednik Slov. Matic dr. Lončar govoril o Tavčarju kot pesniku, označil njegov čas, njegov boj proti nemstvu in proti omahljivosti Slovencev, ki je krivda, da se z njimi igra uoda kot z žogo, kar bo ostalo tako dolgo, dokler od korenine ne spremenimo svoje osebnosti. Potem je označil njegovo čustvenost, ki ga je gnala v lit. udejstvovanje. Ta čustvenost ga je vodila tudi v politiki. Zavzemal se je za složen nastop vseh Slovencev in za ohranitev slovenske zavednosti. Odkritosrčnost in pravičnost sta ga zlasti odlikovali v javnem delu. Bil je zasidran v domačo zemljo in kmečki rod ter naj živi med nami »kmečki sin Poljanec in Slovenec«.

Nato je recitiral poljanski fant Vani Anton v narodni noši odlomek iz »Visoške kronike«, kjer Tavčar klasično opisuje slovenskega kmeta in njegovo ljubezen do slovenske grude. Po pesmi »Dolmovina mili kraj« je že v največjem dežju nastopil

Naše vojaštvo na manevrih

Ljubljana, 19. septembra.

Vojaštvo iz garnizij v Sloveniji je sedaj skraj že vse zbrano na svojih določenih točkah pri manevrih. Nedeljski »Slovenec« je že poročal o odhodu ljubljanskega, Triglavskega 40. polka. Danes v nedeljo pa je že vse vojaštvo na poti proti Novemu mestu in proti svojim točkam. Kljub slabemu vremenu se vojaki izvrstno drže na svojih marših. Ljubljansko prebivalstvo le obžaluje, da ni bil čas odhoda posameznih polkov javno sporočen, sicer bi priredilo vrtilim branilec domovine prav prirčne ovacije. Toda manevri imajo posebne zahteve in ne kaže, da bi časopisje prehitro izdajalo »sovražnični« južni armadi čas odhoda severne armade.

Davi ob 5. je odšel iz Ljubljane 16. topničarski polk z vso opremo in z vsemi topovi. Polk je vodil poveljnik polka polkovnik g. Lukanc, sanitetni poveljnik je kapetan dr. Kessler, poveljnik gorskotopniškega divizionja pa je major Arandjelović. Iz vojašnice vojvode Mišiča se je jutraj podal na pol z avtomobili, motornimi kolesi in kolesi kolesarski bataljon pod vodstvom polkovnika Jakliča. Ob 6 pa je odšel na pot planinski polk. Prva etapa, ki so jo vojaki napravili danes je bila do St. Vida, v teku ponedeljka pa bodo že pri Novem mestu.

Vse vojaštvo je oboroženo tako, kakor v primeru mobilizacije. Povsod, kamor so vojaki prišli, jih je ljudstvo prirčno pozdravljalo.

Nanking bombardiran

London, 19. septembra. AA. Iz Pejpinga poročajo, da se je velika japonska ofenziva južno od nekdanje kitajske prestolnice po štiridnevni strašnih borbah zaključila z uspehom. Kitajske čete, ki so se razvrstile vzdolž železniške proge Pejping-Hankov, in ki so tam vztrajale cele tri tedne ter odbijale japonske napade, so bile sedaj prisiljene umakniti se proti jugu.

Vrhovno poveljstvo japonske mornarice je izdalo poročilo, v katerem navaja podrobnosti o velikem napadu japonskih in kitajskih letal nad Nankingom. Japonska letala so Nanking bombardirala, kitajska so jih skušala preprodi in prišlo je do spopada, ki je bil izredno hud. Po informacijah Japoncev je bilo 20 kitajskih letal sestreljenih, japonska letala so se pa vsa nepoškodovana vrnila na svoje izhodišče.

Tiskovni predstavnik japonskega vrhovnega poveljstva je sporočil vojaškim poročevalcem, da so japonske čete vnovič zavzele Lotien. Kitajce so potisnile proti jugovzhodu in so zdaj 2 km od velike ceste iz Lotiena v Tahang. Japonci so zavzeli tudi utrjeno vas Jangmuciau, so se pa morali umakniti pred napadom številno premočnih kitajskih oddelkov. Japonskim oddelkom hite na pomoč nove čete.

Sangaj, 19. septembra. AA. Na šangajski fronti je bilo večeraj kitajsko topništvo zelo aktivno in je bombardiralo vse japonske postojanke od Vusunga

»Slovenec« ima na manevrih posebnega poročevalca, ki bo izbrano poročal o zanimivostih teh velikih vojaških vaj.

Mariborska garnizija

Maribor, 19. septembra.

Od srede prejšnjega tedna do danes je vladalo po mariborskih vojašnicah nenavadno življenje, jutri pa bodo že popolnoma puste in skoraj prazne, ker bodo ostale v njih le neobhodno potrebne straže. Letošnji manevri so podali tudi Mariboru svoj pečat. Nekaj tisoč rezervistov, ki so bili vpoklicani iz mesta in njegovega zaledja na službo k mariborskim vojaškim edincem, ni prineslo živahnosti samo v vojašnice, temveč tudi na ulice. Navadne rezerviste smo sicer bolj redko videli izven vojašnic, ker so morali izkoristiti pičli čas ter obnoviti svoje vojaško znanje, pač pa so precej oživljali promenado in lokale rezervni častniki. Danes dopoldne so mnogi meščani odhiti na Tezno, kjer je bila generalna revija čet mariborske garnizije, ki nocoj odidejo na manevre. Bila je veličastna slika, ko je nad 8000 mož, pešcev in artileristov ter drugih oddelkov, zasedlo v dolgih kolonah prostrano vežbališče. Vsi so bili v predpisani bojni opremi s čeladami, ovitimi z rdečimi pasovi. Po reviji so čete opoldne odkorakale nazaj v vojašnice, zvečer pa so se vkrcale v Tezno v posebne transportne vlake, ki so jih odpeljali na »bojišče« v Novo mesto.

do Čapeja. Razdejal je več japonskih skladišč in utrd. Pri tem obstreljevanju so sodelovala nekaj časa tudi kitajska letala.

V severni Kitajski pa je imela kitajska vojska južno od Pekinga velike izgube, ker ni bila kos tehnično mnogo boljše opremljenim japon. silam.

Peking, 19. septembra. Poskus Japoncev, da bi obkolili 60.000 kitajskih vojakov zapadno od Pekinga, se je po zadnjih vesteh končal z neuspehom. Kitajskim četam se je posrečilo prebiti japonski obroč. Del kitajskih čet se je umaknil v zapadni smeri, glavni del kitajskih čet pa se umika proti jugu. Japonski poskus se je izjalovil največ zaradi slabega vremena.

Prihod nemških avtomobilistov na Bled

Bled, 19. septembra. Nemški avtomobilisti, ki so bili že najavljeni, so danes ob 7 dospeli preko Podkorena s precejšnjo zamudo na Bled. Na Podkorenskem sedlu jih je pozdravil dr. Žužek v imenu ljubljanskega avtokluba. Vsi nemški avtomobilisti so dobili tukaj jugoslovanske zastave, katere so si naideali na avtomobile poleg nemških. Prvi je prispel na Bled ob 6.30 predsednik vsega nemškega avtomobilizma general Schindlein skupno z zastopnikom ljubljanskega avtokluba, da je pripravil vse potrebno za prihod ostalih gostov, ki so se ustavili in tudi nastanili v hotelu »Toplice«. Hotel je ves okrašen z našimi in hitlerjevskimi zastavami. Pred hotelom je pričakovala nemške avtomobiliste velika množica ljudi, posebno Nemci, ki se sedaj nahajajo na Bledu in ki so svoje rojake pozdravljali s hitlerjevskim pozdravom. Zvečer so ljublj. avtoklub priredil v hotelu Toplice nemškim gostom svečan banket, katerega se je udeležil tudi nemški minister na našem dvoru von Heeren in ban dravške banovine dr. Natlačen. Zvečer bodo v kavarni »Toplice« priredili vesel večer, na katerem bodo gorenjski fantje in dekleta v slovenski narodni noši pozdravili goste in jim pokazali naše narodne ples. Jutri dopoldne se bodo nemški avtomobilisti odpeljali dalje v Zagreb in potem proti Bolgariji, nato pa se bodo zopet vrnila na Bled. Zastopane so tudi vse nemške avtomobileke trdke po svojih najnovejših modelih.

Slovo naroda od Masaryka

Praga, 19. septembra. AA. Davi ob treh so spet pristupili množice ljudstva v Plečnikovo dvorano na Hradčanih, da se poklonijo pokojnemu prezidentu. Do osmih je šlo mimo krste prezidenta Osvoboditelja okrog 60.000 ljudi. Med njimi je bilo na tisoče otrok, majkenih in neboljnih, ki so jih prinašale delavske matere v naročju, na tisoče starcev, ki so sključeni pod težo let in žalosti počasi korakali mimo svoje pokojnega prezidenta, delavci s trdim korakom in v delavskih oblekah, sokoli v svojih sokolskih krojih, častniki, kmečki ljudje in vojaki, da ni bilo prepoznati razlike med njimi, vsi enako potni, enako nemi od spoštovanja napram velikemu pokojniku očetu domovine.

Maribor spominu prezidenta Masaryka

Maribor, 19. septembra.

Na lep in dostojen način je proslavil danes Maribor spomin pokojnega čehoslovskega prezidenta-osvoboditelja T. G. Masaryka. Proslavo sta priredila JC liga in Češki klub, vršila pa se je v veliki dvorani Narodnega doma. Komemoracije so se udeležili mariborski župan dr. Juvan, zastop-

Novi grobovi

† Marija Geržinič. V Ljubljani je v 86. letu starosti mirno v Gospodu zaspala gospa Marija Geržinič roj. Legović. Pogreb bo danes ob pol 5 popoldne. Blag ji spomin! Zaljubljenim naše globoko sožalje!

† Ivan Rakovec. V Vrhovčevi ulici je umrl g. Ivan Rakovec, sodniški uradnik v pokopju. Pogreb bo v torek, dne 21. septembra ob pol 5 pop. iz hiše v Vrhovčevi ulici št. 9. Naj v miru počiva. Zaljubljenim naše iskreno sožalje!

† Leo Jelovec. Po dolgi in hudi bolezni je danes dopoldne umrl spreviden z zakramenti za umirajočega Leo Jelovec, lesni trgovec iz Dolenjega Logatca, sin Gabriela Jelovčeva, bivšega deželnega poslanca in dolgoletnega župana na Vrhniki. Zaprta žena Vero iz znane rodbine Bulovec. Pokojni Leo je menda zadnji moški potomec stare vrhniške rodbine Jelovčeve, katere zgodovina se da zasledovati nazaj v 15. stoletje. Pogreb bo v torek, dne 21. septembra ob 4 popoldne iz vrhniške veže splošne bolnišnice v Ljubljani na pokopališče pri Sv. Križu. Naj v miru počiva! Prizadeti ženi in rodbinam Jelovčev in Bulovec pa izrekamo naše iskreno sožalje!

Ljubljanska nedelja

Franciskanska prosveta v Ljubljani bo v torek, 21. t. m. ob 20 zvečer v novi franciskanski dvorani otvorila svojo sezijo 1937-38 s poltopimni skiptičnim predavanjem g. dr. P. Roman Tomina o njegovih vtihi a polta Krakow—Censtobovo—Budapešta. Krane nove slike. Glasba. Rezervirajte si pravočasno vstopnice v predprodaji v pisarni »Pax et bonum« (Franciskanska pasaza) za sedeže po 3 din (člani z legitimacijami po 2 din) stojišča po 2 din (člani in dijaki z legitimacijami po 1 din). — Odbor ima v svojem obsežnem programu za novo sezijo prvovrstna predavanja in prireditve, nova ustanovljena dramska družina pa bo vprizorila na našem odru okoli 10, pod strokovnim vodstvom nastupiranih ljudskih iger. Vljudno vas vabimo, da posečate vsak torek naše prosvetne večere, ki so so lanskoletnim posetnikom zelo priljubili. Užitek je poslušati v naši lepi gledališki dvorani naše prosvetne večere.

Kino Matica obvešča svoje obiskovalce, da bo prva jutrišnja popoldanska predstava namesto ob 4 ob 3, zaradi komemoracije za pokojnim češkoslovaškim predsednikom Masarykom.

Tečaj esperanta bo v Šiški vsako sredo od 8 do 10 zvečer v gost. »Stara šola« na Celovški cesti. Če metoda, pri kateri ne potrebujete knjig. Učnina nizka. Prijdite tudi vi!

Dve nesreči. Ljubljanska bolnišnica je večeraj sprejela dva ponesrečenca. Prvi je 37 letna sluga Karl Dermota s Tržaške ceste 27, ki ga je na Bleiweisovi cesti podrl neznan avto in ga je močno poškodoval. — Drugi pa je 32 letni šofer Anton Goddec, ki je razbil v kavarni Zvezda šipo ter se pri tem ranil po prstih.

Mariborski drobiž

Maribor, 19. septembra.

Šahisti so šli v Gradec. Danes se bje v Gradcu oster boj na šahovskih deskah med reprezentanti Maribora in Grada. Je to revanšna tekma. Prvo, ki se je vršila v Mariboru, so Mariborčani izgubili. Današnja tekma se vrši na 20 deskah. Mariborčani so odpotovali v Gradec ob 5 zjutraj na dveh avtomobilih v spremstvu mnogih vnetih kibicev, ki bodo s strokovnimi nasveti in kibiciranjem pomagali šahistom v težki borbi.

Pevski zbor Glasbene Matic je imel občni zbor, na katerem je bil izvoljen za načelnika Anton Faganelli, za podnačelnika Vlado Bertonec, za podnačelnika Marija Rozman, za tajnico Vlasta Vrečko, za blagajnika Jakob Novak, za arhivarja Anton Janežič, za dirigentovega namestnika prof. Ubalda Vrabca, za reditelja dr. Crnek, Leskovšek, Bizjak, Zivčeva, za zastavonošo Mirko Schneider. Dosedanji načelnik pevskega zbora Janko Arnuš je po 15 letnem delu odložil svojo funkcijo prostovoljno.

Smrt kosi. V bolnišnici sta umrla 32 letna šivilja Anica Srncec in 42 letni kurjač drž. železnice Jože Vinčar. Naj počevata v miru.

nik mestnega poveljnika podpolkovnik Jevrem Stojković, predstojnik mestne policije dr. Trstenjak in druge odlične osebnosti iz mariborskega javnega življenja. Navzoči so bili zastopniki vseh mariborskih kulturnih in narodnih organizacij in društve.

S črnimi draperijami, cvetjem in sliko pokojnega Masaryka okrašena dvorana je bila ob pol 11 nabito polna, ko je otvoril turobno svečanost orkester vojaške godbe ter je pod taktirko svojega kapelnika kapetana Jiraneka zaigral Chopinovo žalno koračnico. Predsednik JC lige dr. Vekoslav Kuvovec je zatem pozdravil navzoče ter je v svojem govoru orisal veliko osebnost in sekularen pomen pokojnega prezidenta. Po nastopu godbenega kvarteta in češki recitaciji je predsednik Češkega kluba Bureš Franjo orisal veliko izgubo, ki je zadela češkoslovaški narod z Masarykovo smrtjo. Moški zbor Jadrana je pod vodstvom dirigenta prof. Ubalda Vrabca zapel pesmi »Umrl je mož« in slovaško »Teče voda teče«, govoril je še dr. Fornazarič, po recitaciji pa je zaigrala vojaška godba obe državni himni, češkoslovaško in jugoslovansko.

Davidovičev shod

Belgrad, 19. septembra, m. Danes dopoldne je bil v belgradskem predmestju Kuburi v tovarni Srbska carevina shod bivše demokratske stranke, katerega se je udeležilo okoli 600 ljudi. Optimisti so pričakovali, da bodo na tem shodu zvedeli kaj natančnejšega o vsebini sporazuma med skupinami združene opozicije. Vendar govorniki na današnjem shodu o sporazumu niso povedali nič bistvenega. Prvi je govoril belgrajski odvetnik Slavko Dukanac, za njim pa Miloš Carevič, ki se je v svojem govoru popolnoma soglasil z onimi politiki, ki so nastopali pred meseci proti konkordatu in s tem proti enakopravnosti v državi. Iz Carevičevega govora se vidi, da Davidovičevi pristaji niso niti najmanj iskreni glede dejanskega izvajanja eventualnega sporazuma s Hrvati. Kakor pri Lazi Markoviću, tako je tudi večini pristavev demokratske stranke eventualni sporazum s Hrvati samo sredstvo za dosego oblasti, nikakor pa ne cilj. Zadnji govornik je bil bivši predsednik Ivan Ribar, ki je izjavil: Pri sedanjih pogajanjih s Hrvati gre za to, da se naglasi načelo, da so Srbi, Hrvati in Slovenci vir in nosilci državne oblasti. Če se od vseh prizna to načelo, potem bo šlo lahko. Ker demokraci to načelo priznavajo, bo sporazum s k o r o gotov. V tej želji so poslali s shoda pozdravne brzojavke Davidoviču in Mačku.

Umrla nam je previdna s tolažili svete vere, naša ljubljena mama, gospa

MARIJA GERŽINIČ ROJ. LEGOVIČ

v 86. letu svoje starosti. — Pogreb nepozabne pokojnice bo v ponedeljek, dno 20. septembra 1937, ob pol 5 popoldne izpred hiše žalosti, Pogačarjev trg št. 3.

Poklonitev vencev se hvaležno odklanja.

V Ljubljani, dne 18. septembra 1937.

Globoko žalujoči: Peter, Alojzij, Anton, sinovi — Josipina por. Bačić, hčerka.

Nedeljski sport

Lahkoatletski meeting SK Ilirije

Agilni športni klub Ilirija je priredil v soboto popoldne seniorski, v nedeljo popoldne pa juniorski lahkoatletski meeting, ki je nosil značaj boja za prvenstvo Ljubljane. Prireditelj se je odigraval na Letnem telovadišču. Atleti so prijavili na start tile klubi: Primorje, prireditelj Ilirija, SK Elan iz Novega mesta, SK Litija in Hermes. Oba dni je vreme neverjetno nagajalo tekmovalcem. Ves čas je bil dež, ki je v soboto popoldne razmočil teren, v nedeljo popoldne pa je preko noči kar preplaval površino regulirani prostor. Le tekalniške proge so ostale kolikor toliko porabne.

V soboto popoldne se je prireditelj pričel mesto ob pol 5 šele nekaj minut po peti uri. Vzroka je bilo treba iskati v dejstvu, da sta bila od delegiranih sodnikov navzoča na terenu le dva. Merodajni faktorji pri nas le preveč radi meže na obe oči, kadar se dogajajo take nešportnosti. Odgovorni voditelji bodo morali ostreje napeti strune in v zadevni kader uvesti disciplino!

Prvi dan je bil seniorski meeting, ki pa je bil bolj pičlo zaseden. Manjkala so skoraj vsa znana imena. G. Megušar je odredil — zaradi pozne ure — dve točki istočasno. Za plotom so se preskušali metaleci kroglice. Sreča je bila tod prav do zadnjega meta negotova. V zadnjem metu šele se je Ilirijanu Pribovšku posrečilo, da je za 10 cm »prevrže« Kajfež. Rezultati so bili naslednji (moramo reči, da zelo, zelo povprečni):

Met kroglice: 1. Pribovšek (Ilirija) 11,28 m; 2. Kajfež (Primorje) 11,18 m; 3. Kosce (Primorje) 11 m.

V drugi točki, teku na 100 metrov je s štirimi metri naskoka zmagal Kovačič, ki je prišel od voljokov. V stilu mu zazdaj pri nas ne nihče ne more resno konkurirati. Njegov čas (na slabem terenu, v dežju in ob šibkih rivalih) je prav zadovoljiv.

Tek na 100 m: 1. Kovačič (Primorje) 11,6; 2. Vukšinič (Ilirija) 12,1; 3. Eltrin (Litija) 12,4. Oba zadnja tekača nista ob Kovačiču mogla niti za hip priti do pravega izraza.

V naslednjih dveh ločenih točkah, v metu diska in v eloku v višino so se uveljavili seveda favoriti. V metu diska je zmagal talentirani Kajfež, v eloku v višino pa po večkratnih etapnih popravah atlet Primorja, Edo Slanina.

Met diska: 1. Kajfež (Primorje) 36,26; 2. prof. Dobovišek (Ilirija) 35,07. Skok v višino se je zavlekel precej časa. Atleti so podirali lato in izpadali. Nekaj časa sta se ob favoritu držala še Baloh in Grünfeld, pozneje pa se je Slanina preskušal sam. Tla ob odskočilu so bila mokra in spolzka, ekakalec pa je bil rahlo nerviran tudi zaradi blatnih rok. Mivka onstran late je bila namreč močno blatna. Rezultat 170 cm je treba pisati za zelo dober — ob teh okoliščinah.

Skok v višino: 1. Slanina (Primorje) 170 cm; 2. Baloh (Primorje) 155 cm; 3. Grünfeld (Ilirija) 155 cm.

Nato so se javili na štart atleti za tek na 400 m. Takoj v začetku je prevzel vodstvo stilno zelo lepo izdelani Skušek. Njegov zavidno v dolžini in v odgonih izdelani korak je požiral v taktno skrbnem tempu progo. Tempo je menjal le zadnjih 80 m v finishu. Dokaj dobro se je držal tudi še Czurda.

Tek na 400 metrov: 1. Skušek (Primorje) 52,4; 2. Czurda (Primorje) 54,2; 3. Safošnik (Ilirija) 58. Skuškov čas je poleg Krevsovega na 5000 metrov v sobotnem meetingu brez dvoma najboljši.

Po teh disciplinah smo šli gledat metalec kopja in skakalec v daljavo. V kopju eta se borila za čast in slavo Pukl ter Kajfež. Nazadnje je Pukl po dovolj ostri borbi le ugnal Kajfeža.

Met kopja: 1. Pukl (Ilirija) 39,74 m; 2. Kajfež (Primorje) 39,07; 3. Vukšinič (Ilirija) 36,80.

Pri eloku v daljavo je spet potegnili talentirani Pukl, ki pa se je moral pošteno znojiti preden je ugnal Kosca. Ostali možje so ostajali precej zadaj — ter se za mesta lasali kar lepo med seboj.

Skok v daljavo: 1. Pukl (Ilirija) 5,95 m; 2. Kosce (Primorje) 5,92 m; 3. Grünfeld (Ilirija) 5,70 m; 4. Slanina (Primorje) 5,67 m; 5. Eltrin (Litija) 5,40 m.

Pri teku na 5000 metrov nas je razveselil dobrodušni Visnjegorčan Ive. Pokazal je, da na tej progi še ne bo imel kmalu resnega tekmeča. Njegov tempo je bil vzgleden, stilna drža telesa odlična, korak dolg pa dovolj prožen in ves čas enoten. Nekaj časa se ga je Srakar Ivan še držal, pozneje pa mojštrovemu tempu ni utegnili biti več kos in je od runde do runde bolj zaoznan. Zadnja dva tekmovalca, Oster in Berger, sta vzbudila med občinstvo še največ živahnosti. Mladina je podžigala: zdaj je Berger prehitel Osterca, pa ga je ta spet »zmedel«, nato Oster Bergerja, pa se mu je sloki Ilirijan spet revanžiral. V finishu, v zadnji rundi pa je Novomešanec imel za bregom le še nekoliko več rezerve, ki je zalegla, da je Bergerja potisnil na zadnje mesto. — Krevsov čas je za razmere kar odličen.

Tek na 5000 metrov: 1. Krevs (Primorje) 16,08; 2. Srakar Ivan (Primorje) 16,45; 3. Adi (Elan) 18,35; 4. Berger (Ilirija) 18,41.

S tem je bil seniorski del mitinga ki ni štel za točke, zaključen. Nov, obupen naliv je odložil za nedeljo skok ob palici ter štafeto 4×100 metrov. Obiskovalci predvsem šolska mladina nižjih in višjih razredov — so se razkropili v večerno Ljubljano.

Drugi dan:

Juniorsko lahkoatletsko prvenstvo Ljubljane

Danes popoldne se je tekmovalce pričelo že dovolj točno ob napovedani uri ob devetih. Sodniki so se znašli to pot že kar skrajna trije (!). Pogrešili smo med atleti talentirane lahkoatlete SK Planine — zaveza, na katero se bomo morda o priliki še povrnil! Tekmovalci so spet — ob obilnem deževnem blagoslovu iz meglenih višin — pričeli z metom kroglice. Tod se je pokazalo, da večina naših mladih in najmlajših moči kroglo meče namesto, da bi jo suvala. Že takoj v začetku je povedel močni Poljšak, ki si prvenstva ni več dovolil izpustiti. Doseženi rezultati niso povsem zadovoljivi.

Met kroglice (5 kg): 1. Poljšak (Primorje) 13,05; 2. Smodiš (Primorje) 12,59; 3. Cibi (Ilirija) 12,47; 4. Smiljan (Elan) 12,40; 5. Bojan (Primorje) 11,76; 6. Janez (Elan) 11,39.

Pri eloku v višino so moči izpadale druga za drugo. Na koncu eta ostala le še talentirani all-round-atlet Primorja, Polak, in mali, nad svojo telesno višino poskočni Ilirijan Bratovž. Pri 165 cm pa je Polak moral odnehati, ker ga tudi poprave niso utegnile rešiti. Bratovž se je držal odlično, saj je brez poplave preskočil v spolzkem in blat-

nem terenu znamko 170 cm; boljši uspeh kot so ga bili prejšnji dan dosegli seniorji! Ta mlada moč še marsikaj obeta za bodočnost, moral pa se bo telesno malo potegniti, ker je kaj majhen!

Skok v višino: 1. Bratovž (Ilirija) 170 cm; 2. Polak (Primorje) 165 cm; 3. Poljšak (Primorje) 155 cm; 4. Gabrijelič (Ilirija) 155 cm; 5. Milanovič (Ilirija) 150 cm; 6. Pfeiffer (Ilirija) 145 cm.

Nato so se udarili najmlajši metaleci kopja. Tod sta se dajala Dular in Polak. Zmagal je prvi po dokaj trdem in žilavem boju.

Met kopja (600 gramov): 1. Dular (Ilirija) 39,83 m; 2. Polak (Primorje) 38,32 m; 3. Gale (Ilirija) 36,60 m; 4. Lenart (Ilirija) 33,32 m; 5. Poljšak (Primorje) 33,13 m; 6. Nedog (Hermes) 32,15 m. Vsem metalcem se je tako kakor prejšnji dan seniorjem poznalo, da nimajo »pogruzanega« momenta, kdaj se je v teku treba zadržati in suniti. Vsi so se ustavljali, počakali in razmišljali ter prosti vrgli.

Tek na 1500 metrov nam ni pokazal Kotnika, ki ni nastopil. Tekmovalci so se v prvi rundi razpadli na tri skupine. Zmagal je Ilirijan Ivo, ki je progo pretekel v zadovoljivem času.

Tek na 1500 metrov: 1. Ivo (Ilirija) 4,45 dve petine; 2. Gojce (Ilirija) 4,46 štiri petine; 3. Kien (Primorje) 5,05 dve petine; 4. Marinc (Primorje) 5,26; 5. Zargaj (Primorje) 5,33; 6. Slamberger (Ilirija) 5,34. Izven konkurence je tek el Adi (Elan, Novo mesto), ki je dosegel čas 4,58 dve petine.

Pri disku se je sreča pošteno nasmešnila ambicioznim Elanovcem. Zasedli so prav zaslužen oboje prvi mesti z dobrima rezultatom.

Met diska (1 in pol kg): 1. Janez (Elan) 37,94 metrov; 2. Smiljan (Elan) 33,14; 3. Poljšak (Primorje) 32,84; 4. Marinc (Primorje) 28,55; 5. Gale (Ilirija) 28; 6. Smodiš (Primorje) 27,47.

V teku na 100 metrov je zmagal izredno talentirani Čičar v prav dobrem času, lepo in z veliko sigurnostjo. Tudi ostali tekmovalci niso bili slabi.

Tek na 100 metrov: 1. Čičar (Ilirija) 11,8 (!); 2. Reber (Ilirija) 12,3; 3. Ribičič (Primorje) 12,4;

SK Ljubljana:SK Bata 4:2 (1:1)

Zadnje nesrečno deževno vreme je vse malo-dušne kibice zaprlo v kinematografe in kavarne. Na igrišču so se razlile hude luže, teren se je zmehčal, da skoraj ni bil več za igro regularen. Okrog tribune so se uvrstili tudi »stojnišniki«, da bi za vsak primer imeli streho pri roki. Teh ljubljencev g. blagajnika pa se je nabralo kvečjemu 200. SK Ljubljana bo spet občutila deficit: Ljubljanci so nezavedni povsod.

Gostje iz daljnega Borovca so nastopili v modrih dresih in v takile postavi:

Adjanski. Radonić — Tošić, Milivojević II — (Kondić) — Stanković — Cvetkov, Beil — Borović — Milivojević I — Rajić — Nikolić.

SK Ljubljana pa je za zadnje trening tekmo pred naporno in nerodno hojo v Belgradu preskušila in vezbala moči, ki smo jih zadnje čase — in to je prav — redno gledali.

Bela Ljubljana je to pot nastopila plavo-rdeče. Ob pol 4 je pritekel na blatni teren še g. Pečar, sodnik.

Postava SK Ljubljane: Pogačnik, Hassl — Bertonec, Stanko, Slapar — Pupo — Boncelj, Janežič — Lah — Pepek — Zitnik — Drago.

Poteč: Prvi polčas: Prve napade izvede Ljubljana, branilca pa snemata neodločnemu napadu žoge. V 2. minuti pobegne Nikolić, Borović oddaja v petercu Rajčiču, ta bje že prečko; šansa je zapravljena. Bata igra pred golom prav nevarno, blatni teren pa močno ovira napadalce. V 4. minuti Milivojević I toleče nizko, Pogačnik brani. Ljubljana vrača, toda Nikolićeva žoga gre v korner, ki ostane neizkoriščen. Nato izsili Drago korner, ki ga strelja Pepek. Rezultat: nov prodor Bate, ki prihaja pred gol mnogo bolj nevarno in tudi mnogo več strelja. Dva nevarna — Nikolićev in Beilov — strela najdeta pot v out. Ljubljana igra raztrgano in medlo. V 14. minuti uide Beil in toleče ob Pogačniku 1:0 za Bato. Moštvo je ta gol po igri zaslužilo. Igralo je — edino koristno ob tem terenu — po krilih in naglo prihajalo pred nasprotni gol. Ljubljana brezplodno slepomiši po triju. Dve razburilji situaciji pred Adjanskim, ki jih ustvarita Drago in Pepek. Bata vrača. Ljubljanski napad izgublja žogo za žogo, za nove se le mlačno trudi s stariškim štartom. V 21. minuti kobiljive zadeve pred Adjanskim. Branilec rešuje na črti. Plavi dobivajo skoraj vsako žogo, rdeči igrajo brez glave. V 27. minuti končno Zitnik daje Dragotu, ki teče in zabija 1:1; lep in efektan gol. V 28. minuti ima Drago ponovno sijajno šanso, toda strelja z desno v out. V 34. minuti Lah toleče ostro v vratarja. Ljubljanska obramba se pošasi ureja. Tudi halflinija začenja igrati boljše; napad pa ga »kida« na vsej fronti in v vsakem oziru. V petercu si ne upa nikamor, štarta mlačno, oddaja naivno in po večini na nasprotnikove noge. Temu mučnemu prizoru napravi težko pričakovani konec sodnik g. Pečar, ki je prvi polčas sodil prav dobro. Ljubljana je igrala ta del srečanja bedno in je nakazala za srečanje z Jedinstvom v Belgradu kvečjemu mikroskopične šanse. Treba bo presneto pljuniti v roke tam doli na vročih čaršijskih tleh, če bo naš ligaš hotel spraviti vsaj kakšno prino na varno. Tedi dohor pa bo SK Ljubljana presneto potrebovala, če note ostati na — še ne gotovih — šestih točkah. To pa bi se reklo, da smo za točko slabši koncem jesenskega tekmovalca, kakor smo bili lani. Srečanje z Jedinstvom je letos jeseni za Ljubljano brez dvoma najvažnejša borba. Toda kako se bo končala ta borba uspešno za našega reprezentanta — ob tako sumljivih avspicijah?

Drugi polčas: V drugem polčasu se je spel začela vsipati izpod neba ta preklicana vodena mana. Teren se je na ta način le še poslabšal. Igralci so se le z težavo premikali po terenu. — Prvi napad izvede Bata, toda Ceglar, ki je nadomestil Hassla, pošlje žogo nazaj v polje. Toda že v 2. minuti kiksira Boncelj in Nikolić pošlje neubranljivo v mrežo — 2:1 za Bato! Bata pritiska, njene akcije so lepo povezane in predvsem — smotne. V 5. minuti ustvarita Lah in Drago razburljivo sceno. V 6. minuti uide Beil, Nikolić toleče z glavo, toda Ceglar in Pogačnik po vrsti ubranita. Ljubljana igra čedalje slabše. Njen napad ni vreden piškavega oreha, poleg vsega pa ga s slabim oddajanjem lomi tudi Pupo. V 13. minuti izsili Pepek nepazljivo obrambe in zelo lepo zabije 2:2. Stanje je izenačeno. Ljubljana po tem izravnanem голу pritiska nekoliko živahneje, toda vsa prizadevanja so jalova. Vse vrste igrajo slabo. V 17. minuti dobi Nikolić čisto žogo in udari tbi ob prečki poševno mimo. Zaradi nepazljivosti igral-

4. Poljšak (Primorje) 12,5; 5. Groš (Ilirija) 12,8. Rezultati, ki so z ozirom na dež in na slab teren kar dobri.

Štafeta 4×100 m je bila kar dovolj dramatična. Šele pri tretji predaji je prevzelo vodstvo Primorje, ki je tudi zmagalo. Ilirijanski tekač je za tretjo predajo predal zelo nerodno.

Štafeta 4×100 metrov: 1. Primorje 49,3; 2. Ilirija 1. 49,4; 3. Ilirija II. 51,8. Časi vseh štafet so precej slabi in ne zadovoljujejo.

Zadnja točka so bili seniorski in juniorski skoki ob palici. Zmagal je talentirani Kosce pred Pribovškom, ker je preskočil 3 metre brez poplave. Pri juniorjih je zmagal Elanovec Smiljan.

Skok ob palici: Seniorji: 1. Kosce (Primorje) 300 cm; 2. Pribovšek (Ilirija) 300 cm; 3. Kulakov (Primorje) 280 cm. Juniorji: 1. Smiljan (Elan) 270 cm; 2. Bratovž (Ilirija) 260 cm. S tem je bilo juniorsko prvenstvo Ljubljane tudi zaključeno.

Na koncu je komisija proglasila stanje točk. Zmagala je Ilirija, ki je s tem dobila naslov juniorskega prvaka Ljubljane.

Stanje točk: Ilirija 26, Primorje 23.

Tekmovalni teren že sam po sebi ni bogve kako primeren za lahkoatletске prireditve, saj je tekalisce dolgo le približno 290 m. Dež pa je tudi pokvaril doskokišča pri vseh skakalnih disciplinah.

Tekmovalni je vodil vrnjo in brez zamujanja g. Maks Megušar, na čigar ramah je slonela vsa delovna teža. Tudi to pot se je spet pokazalo — kakor že večkrat dozdaj — da pri nas idealno lahkoatletsko delo sloni le na maloštevilnih ramah poštvalovalnih garačev za slovenski šport. Voditelja sta podpirala brata Sancina, g. Pevalek in g. Banko ter g. Gorjanc. Manjša tehnična dela so poleg g. Megušarja samega (!) opravljali člani ekip in bližnji znanci sami. Občinstva se kljub brezplačni vstopnini ni nabralo bogve koliko, kar pa ga je bilo, so ga v pretežni meri tvorili srednješolci. Ljubljanci bi vendar morali biti dežja malo drugače vajeni, saj niso srečni, če nimajo dežnika odprtega! Pri s soboto kot v nedeljo je tej lepi prireditvi prisostvovalo pičlih 200 ljudi.

P. S.: Med tekmovalcem smo izvedeli, da so se na večerajšnji banovinski konferenci zastopniki prav vseh športnih organizacij zedinili, da bodo g. ministru dr. Rogiču, ki prihaja k nam na obiske, predložili spomenico, v kateri ga bodo zaprosili za prireditve prihodnjeletnih balkanskih iger.

Upajmo, da bo g. minister to nadvse upravičeno prošnjo razumel!

Nagradno tekmovalje „Slovenca“

Dobitki organizacij JRZ

Ljubljana, 19. septembra.

Nagradnega tekmovalja, ki je bilo razpisano v »Slovenca«, so se udeležile tudi organizacije JRZ in so dobile nagrado sledeče organizacije JRZ:

Velike Lašče nagrado za 1 mesec »Slovenca«, Kočevje »Slovenski dom« 1 mesec, Smlednik »Slovenca« 1 mesec, Planina-Rakek »Domoljuba« 1 mesec, Ajdovec »Bogoljuba« 1 leto, Trebnje »Slovenski dom« 1 mesec, Šmarje-Sap »Slovenca« 1 mesec, Ig »Slovenski dom« 1 mesec, Polšnik »Slovenski dom« 1 mesec, Radatoviči »Domoljuba« 1 leto, Trebeljno »Bogoljuba« 1 leto, Boštani »Slovenca« 1 leto, Trzin »Slovenski dom« 1 leto, Bohinjska Bistrica »Slovenski dom« 1 mesec. Vei dobe vse našete liste brezplačno.

Nova nevarnost povodnji

Ljubljana, 19. septembra.

V soboto in nedeljo popoldne je bil nad Ljubljano in ljubljanskim poljem skoro nepretrgan naliv. Posledica je bila, da so narasle vse reke, zlasti Sava in Ljubljana. Sava je danes med Tacnom in črnuskim mostom dosegla 2 m nad normalo. Močno je narasla tudi Ljubljana ter vsi njeni pritoki. Kakor običajno ob visoki vodi, je Ljubljana ponekod v Lipah in v bližini bregove prestopila ter se razlila čer travnike. Zaradi te visoke vode je onemogočena jesenska paša dokler se voda ne odteče. Velika nevarnost je bila tudi pri Zalogu, da ne bi voda prestopila ceste. Popoldne pa je voda pričela tako v ostalem kakor v Ljubljani nekoliko upadati, tako da je večja nevarnost povodnji zaenkrat odstranjena, seveda, če se ne ponove nalivi.

Podzveza je debatirala v dežju in blatu

Letos nam je pošteno lomi vreme. Pozabili smo že, kaj je to poletje. Če bo šlo tako naprej, manufakturni ne bodo več utegnili prodajati kopalnih hlačk. Julij ni bil veliko prida, avgust nam je podaril dober teden jasnih dni. September je v začetku obetal prijazno jesen, zdaj pa nas krmi s samim pustim deževjem. Saj se nismo niti v kolledžih jeseim! Zgodaj smo začeli z blatom!

Tudi nogometiši se po pravici jeze na muhasto vreme. Nedeljo za nedeljo odganja klubskim blagajnikom dež zlošno občinstvo z igrišč. Blagajne zveajo v žalobni praznini. Kaj bo, če bo tako ostalo! In vsi klubi krvavo rabijo nekoliko merikov denarne »ozimine«!

Danes eta se že dopoldne pomerila na blatnem igrišču SK Ljubljane dva trdna rivala, SK Svoboda in novi »ligaš«, SK Mars s Poljan. Sreča simpatičnim Poljančanom tudi to pot še ni bila naklonjena.

SK Svoboda:SK Mars 5:1

Ti čudo čudovito glej, Mars ne premakne so naprej! Zdaj ga je »podrecal« še Svoboda! Svoboda se pričena razvijati! Ne bo dolgo (le enega močnejših kalibrov naj še prekučel!) pa bo postala pravi bavhav v prvem razredu. Njeno moštvo pričena po dolgem, dolgem času spet lepo funkcionirati. Obramba je dovolj zanesljiva, halflinija je lepo povezana z napadom in z zaledjem, napad prihaja pred nasprotnikova vrata s kratkimi, toda koristnimi in nevarnimi potezami. Te značilnosti so se pokazale tudi na današnji tekmi v prav svetli luči.

Mars se je nekaj časa še prav pošteno boril, toda mislimo, da se ne motimo, če se nam začena dozdeva, da se v moštvo pričena krasti rahla senca resignacije in utrujenosti. Igralci postajajo čiti neprestanih porazov. Izgubljajo elan in trdno, odločno voljo, ki je trdno potrebna za zmago. Saj Marsovc niso bili tako slabi, da bi bili zaslužili poraz kar 5 : 1! Ali kaj, ko niso že sami več prepričani o svojem znanju — in to je vendar prvi pogoj, če hoče kakšno moštvo doseči uspeh! Vodstvo kluba bo moralo na kak način igralcem povrniti zaupanje vase!

Popoldne ob 4 je postalo prav zelo živahno tam doli na jesensko otožnem Viču. Že itak umirajočo in na počitek se spravljajočo prirodo je poskropil z »mrtvaškim žegnomo« še mrzli, trmasto vztrajni dež. Teren se je razcejil in lovil igralce za podplate in gležnje. Žoga se je le leno premikala po gostem blatu. Kibici so se razburjali: tudi oni iz Medprožja niso hoteli ostati viskim na sposobnostih prav nič dolžni. Viska dekleta imajo srebrne in navdušene glasove; najboljši del podžigalske zboru se vselej rekrutira iz mlilih pripadnic še mlajšega spola. Klici, ki se orijo pod »nebosklonom« sicer niso angeleki, vendarie so na vso moč blagolagani. Sploh je Vič od sile fleten, zelen kraj. Danes popoldne sta priredila podeželsko idilo ondi ob Gradaščici dva ljeta in zagrzena borca, ZSK Hermes in domačin, SK Reka. Boj je bil vroč in hud; divna tekmeča si nista prizanašala.

ZSK Hermes:SK Reka 4:1

Hermes nadaljuje svojo triumfalno inspekcijo igrišč. Preteklo nedeljo je Bratstvu skrtalil sredi Jesenic svatovska oblacija, danes je šel »snažiti« na Vič. Njegovo moštvo začena igrati pametno, brez neplođnega igračkanja (upajmo, da se ne bodo po tih vrsticah »nalašč« povrnil v stare grehe). Trio zna spretno izkoriščati krila, halflinija dobro gradi in uspešno razdira, pa tudi obramba je prav solidna. S to enajstoroico utegne Hermes zleži v svoji skupini tudi definitivno na čelo tabele. Zavedati pa se mora, da v bodoče ne bo — kakor lani! lankomiselnio zapravlil nobene točke!

Reka je nastopila nekoliko oslabiljena. Moštvo igra dober nogomet, igra ga pa po principu: »če bo šlo, dobro, če ne, tudi ne bomo pulili las!« To prepričanje pa je silno kvarno. Kjer ni volje za zmago, pa čeprav za zmago po trdem boju, tam tudi ne bo uspehov! Rečani je vsako leto na enak način ležerno in neprimisljeno vozijo.

SK Jadran:SK Slovan 3:0

SK Jadran je »vojeaga nasprotnika potolkel v zraku — par forfait. Slovan se ni javil na izpregled, ampak ostal na severnozgodnem koncu Ljubljane. Kdo bi vedel, če se ni morda zbal hudega dežja!

Za to nedeljo je bil s tem program izčrpan. Prihodnjo nedeljo pa se bodo spoprijeli nasprotniki spet z drugimi nasprotniki.

Sport v Mostah

Ljubljana, 19. sept.

Danes popoldne sta igrali v Mostah pri Ljubljani zanimivo nogometno tekmo nogometni društvi Korotan : Moste z rezultatom 2:1. Sodnik je bil zelo na mestu in je sodil nepristransko. Igrali so zelo lepo ob udeležbi okrog 150 ljudi.

Celjski sport

SK Atleti : Trbovlje 10:1

Celje, 19. septembra.

Danes popoldne ob pol 5 je bila na razmočnem igrišču pri Skalni kleti prvenstvena tekma med SK Atletiki in Trbovljem. Atletski je bil stalno v premohi, a Trbovljanci so pokazali mnogo poštvalovalnosti. Šele v drugem polčasu so začeli Atletiki s precej lepo igro. Schuch je dal 4 gole, Koželj 3, Hnizmann 2 gola. Sodil je dobro in nepristransko g. Kušer iz Ljubljane ob deležbi približno 200 ljudi.

Kako delajo koroški Nemci

Za letošnje obletnico plebiscita se pripravlja splošna ofenziva na slovenski živelj na Koroškem

Leto za letom bežijo mimo nas obletnice neerečnega plebiscita na Koroškem, ne da bi vsaj enkrat samo poskusili doumeti, kaj ta obletnica za nas pomeni. Vse kaže, da nam niti ni mnogo do tega spoznanja in da smo se z danim dejstvom tako sprijaznili, da nam je že samo razmišljanje o izgubljenem delu našega naroda neprijetno. Zato ob takih obletnicah najrajši vtaknemo glavo v pesek in si domišljamo, da smo s tem tudi že storili svojo dolžnost. Glavno, da gre za kelihe mimo nas, da nam ni treba piti iz njega in pogledati na njegovo dno — vse drugo bo prišlo samo po sebi.

17 let je poteklo od poraza na Koroškem. Slovenci smo dobili tam svoje Kosovo, toda danes, po tolikem času, moramo priznati svojo eramoto, da se nam ni niti najmanj posrečilo, da bi to naše »Kosovo« postalo last celokupnega naroda in njegova skupna bol. Zadnja hribovska vas bi se morala zginiti in prispevati svoje, kadar gre za naše ljudi za mejami. Pri tem ni treba takoj misliti na denar, ne dajati, tudi moralna zasloba prečesto mnogo pomeni. Če pa je enkrat narod v kakem vprašanju duhovno strjen in enoten, potem je sam po sebi pripravljen tudi na materialne žrtve.

Slovenci smo doživeli na Koroškem hud poraz — in kaj smo medtem storili, da bi svoje izgube zmanjšali? Kaj nameravamo storiti, da se naš zamejni narod ne bo počutil tako osamljenega in zapuščenega? Poglejmo si, kako delajo koroški Nemci. Kljub temu, da so v usodnih dneh zmagali in bi jim sedaj ne bilo treba ganiti niti z mezinem. Saj so tedaj dobili, kar se je dobilo malo. In vendar se ne zadovoljujejo z enkratno žago. Oni delajo naprej, danes s podvojenimi silami, ker hočejo zabrisati na Koroškem vsako sled slovenstva.

Oglejmo si tokrat okrožno celovškega Heimabunda, ki daje svojim zaupnikom navodila za organizacijo plebiscitne proslave in z njo združene nabiralne akcije za »ogroženo obmejno ozemlje«. Okrožnica je bila strogo zapurna, niti koroške politične oblasti navidezno niso imele vedeti zanjo. Razposlana je bila že 19. junija! Kdo se je tedaj pri nas spomnil na 10. oktober? Ker je okrožnica za koroške razmere nadvse zanimiva in nudi jasen vpogled v nemško raznarodovalno delo, jo prinašamo v dobesednem prevodu:

»Koroški Heimabund kot organizacija za narodnopolitično, kulturno in gospodarsko življenje v nekdanjem glasovalnem ozemlju posega letos po samopomoči, da bi mogla nadaljevati svoje kulturno (!) in obrambno delo ob meji. Ker od oficijelne strani nimamo nobene finančne pomoči in ker je na drugi strani delo slovensko usmerjenih Slovencev vedno bolj odkrito in vedno bolj bojovito, pozivamo vse deželo, tokrat tudi samo obmejno cono A, da žrtvuje na 10. oktobra terjal žrtev za koroško obmejno ozemlje, za katero mora prispevati vse nemško misleče prebivalstvo.

Ker pa mora biti ta žrtev za obmejno ozemlje (Grenzlandopfer) tako organizirana, da bo na eni strani izražala smisel za narodno skupnost in na drugi strani odločen borben duh vsakega posameznika za obmejne kraje, je nujno potrebno, da organizacijo vodijo moške, ki imajo z narodom in mladino kar najmožje vezi. Zato vas prosimo, da nam vaše pomoči ne odrečete in da v smislu priložene organizacijskega načrta pridrete v vašem kraju oziroma občini zbirko, ki bo veličini naloge v polni meri ustrezala. Da bi vam in vašim sodelavcem omogočili globlji vpogled v trenutni narodnopolitični položaj obmejnega ozemlja, bo koroški Heimabund priredil celo vrsto sestankov, katerih se morajo posamezni krajevni zastopniki nujno udeležiti. Dolej pa naj se vsekakor osnuje v vsaki občini »obmejni odbor« (Grenzlandausschuss), da bi bilo mogoče o delu do potankosti razmišljati in vse skrbno pripraviti.

Nato podaja okrožnica načrt za 15 zaupnih sestankov, ki so se vršili med 23. avgustom in 2. septembrom. Zanimivo je, da so bili skoro vsi ti tajni sestanki v krajih na robu mešanega ozemlja ali pa že na čisto nemškem ozemlju, tako n. pr. v Volšperku, in St. Pavlu v Labudski dolini, v Nemškem Št. Vidu, v Trgu, v Brežah, v Špitalu na Dravi, v

Šmohorju, v Nemškem Plajbergu itd. Edino sestanek v Velikovu se je vršil na nekdanjem glasovalnem ozemlju.

Iz tega se lahko sklepa, da se na teh tajnih ehodih ni razpravljalo samo o narodno-političnih razmerah v mešanem ozemlju — za take pomenke bi bili veliko bolj primerni kraji in ljudje glasovalne cone — temveč da se je govorilo tudi ali celo predvsem o narodno-socialističnem gibanju na Koroškem. Ta domneva postane tembolj verjetna, če se nekoliko natančneje pogledajo imena okrajnih zastopnikov, katerim je bila poverjena organizacija zaupnih sestankov: za okraj Šmohor: osterbnik Karl Fritz; za okraj Špital na Dravi: okr. šolski nadzornik F. Türk; za okraj Beljak: prof. ing. Fr. Kranzmayr; za okraj Nemški Št. Vid: okr. šolski nadz. J. Gatterner; za okraj Trg: veterinarski svetnik dr. O. Ferkart; za okraj Velikovec: okr. šolski nadz. Fr. Gornik; za okraj Celovče-okolica: ravnatelj J. Kopp; za okraj Volšperk: major J. Stösser. Za večino teh imen se namreč skrivajo bolj ali manj odkriti simpatizerji koroškega hitlerizma. Ta okolnost daje okrožnici še svoj poseben pomen.

Po tem praktičnem delu in po razdelitvi vlog se nadaljuje okrožnica zopet dobesedno:

»O vseh podrobnostih naj se krajevni zaupniki pogovorijo z okrajnimi referenti, lahko pa se tudi obrnejo naravnost na koroški Heimabund. Potrebno bo tudi, da se v vsakem manjšem kraju osnuje po možnosti čimprej »obmejni odbor«. O tem kakor tudi o nameravanih ukrepih je treba obvestiti koroški Heimabund najkasneje do 5. sept. Prepis teh obvestil se mora poslati tudi pristojnemu okrajnemu referentu. Poudarjamo ponovno: kdo se hoče stvari posvetiti, naj ne odlašaja s pripravljalnimi deli.

Če bi se po gornjem načrtu vršil kak zaupen Koroške v vašem kraju iz kakršnegakoli vzroka

onemogočena, vas prosimo, da najdete za predprave zaupno osebo, ki jo določite sami. Posebno nujno prosimo one učitelje, ki ne bodo v nabiralnih dneh ali že prej radi počitnice na svojih službenih mestih, da najdejo zanesljivo osebnost in ji poverijo to nalogo. Treba je paziti na to, da pri tej manifestaciji sodeluje vsa Koroška brez izjeme.

Če bi se po gornje mnašrtu vršil kak zaupen sestanek v vašem kraju, vas prosimo, da mesto sestanka pravočasno določite, ga javite koroškemu Heimabundu in okrajnemu referentu ter ukrenete vse potrebno za ta zaupni razgovor. V svoj načrt smo namenoma sprejeli nekaj manjših krajev za naše sestanke, ker se je prav v teh krajih posebno pridno delalo in se čutimo dolžne, ravno temu prebivalstvu pojasniti položaj v obmejnem ozemlju. Poročilo o položaju bo podal glavni poslovodja koroškega Heimabunda, g. stotnik A. Maier-Kaibitsh ali pa prosvetni referent dr. M. Rumpold.

Prepričani smo, da boste svoje dragoceno delo v celoti posvetili tej neoporečni koroški stvari...

Okrožnico so podpisali za koroški Heimabund: predsednik Jos. Perkonig; glavni poslovodja A. Maier-Kaibitsh; zastopnik učiteljstva J. Pratekner in kulturni referent dr. M. Rumpold, vsi svojočno.

Tako se torej koroški raznarodovalci pripravljajo na proslavo plebiscitne obletnice. Nadvse zanimiva so praktična navodila za slavnostne dni, ki so priložena tej okrožnici. Toda o tem bo treba spregovoriti še posebej.

Samo po sebi se razume, da bo plebiscitna proslava nudila lepo priložnost, da se pokažejo koroške hitlerjevske formacije v vsej svoji moči. In ker bo demonstracija naperjena proti Slovincem, bo deželna vlada najbrže zopet spodobno zatnila obe očesi, kot se je to zgodilo v Dobri vasi in sedaj v Št. Jakobu v Rožu. Sicer se pa varnostni komisar za Koroško sam udeležuje takih manifestacij, zato se pač ni čuditi tako svojevrsni tolerančnosti. Gotovo ne bi bilo prav nič odveč, če bi se enkrat tudi pri nas na merodajnih mestih malo bolj pozanimali za dogajanja na Koroškem. Verjetno, da bi se našo marsikaj, kar ne odgovarja več dobremu sosedstvu. Mogoče, da bi se dalo ob vsestranski dobri volji tudi marsikaj popraviti.

Primorske vesti

Opčine - turistično središče

Leta 1903 so zgradili električno železnico iz Treta na Opčine. Od tedaj se je pomen Opčin zelo povečal. Tržačani so dobili lahek dostop na Kras in zelo lepo izletno točko. Šeasoma so napeljali še električno razsvetljavo, vodo in plin. Temu primerno se je tudi prebivalstvo znatno pomnožilo. Leta 1900 so Opčine štejele 1605 prebivalcev, danes pa je število naraslo na 2877. Prebivalstvo se je pomnožilo tudi zato, ker so Opčine postale važno železniško križišče in s tem se je moralo povečati tudi število uradništva in delavstva. Po vojni se je zelo razvila turizma. Prej skalnati predeli so bili kmalu spremenjeni v vrtove in zgrajenih je bilo doslej že nad 100 vil letovisčarjev. Opčine se razširjajo najbolj proti Banam. V poletnem času štejejo Opčine skupaj z letovisčarji do 500 oseb. Opčine so priporočljive tudi za tiste, ki bi se hoteli na dihalnih organih. So 300 m nad morjem in imajo čist zrak, ki je skoraj sličen gorskemu in so torej pravo nasprotje Trstu, ki leži v luknji in ima slab zrak. Pomen Opčin se bo še povečal, ko bodo zgrajene še nekatere železniške naprave, s katerimi bo omogočena razvrtitev blaga po železnici v razne dele tržaške luke.

Huda nesreča pri električni centrali pod Doblarjem

O električni centrali, ki jo grade pod Doblarjem, smo že večkrat poročali. Pri delih se je pripetilo že več nesreč, med njimi ena smrtna nesreča pred približno dvema mesecema. Te dni se je zopet pripetila huda nesreča, ki je zahtevala eno smrtno žrtev, dva delavca sta pa nevarno ranjena. Nesreča se je zgodila v gornjem delu rova, po katerem bo tekla Soča s podselskega jezca v dobllarsko električno centralo. Pravkar so razstrelili mine in delavci so hiteli, da popravijo razmajana ogrinja in odre. Pri enem teh odrov so bili zaposleni štirje delavci. Naenkrat pa se je začel odre podirati. Močan tram je padel na delavca Alojzija Frara, doma iz okolice Vittoria Veneta, in ga ubil. Dva njegova tovariša je kamenje popolnoma zasulo. Šele po dveh urah so

ju izkopal iz grušča in takoj odpeljali v goriško bolnišnico. Stanje enega delavca je nevarno, drugi je pa k sreči odnesel le lažje poškodbe. Četiri delavce se je pa v usodnem hipu oprjel lestve, ki je peljala na oder, in je, viseč na lestvi, nič ranjen, gledal, kako so njegovi trije tovariši padali v pogubo. Delavca Frara so prepeljali v domačo vas in ga tam pokopali.

Kriminal

Tatovi so okradli Antona Kogoja iz Št. Petra pri Gorici in mu odnesli nad 1000 lir. — V Sutji pri Komnu so karabinjerji aretirali Rafaela Kovačiča, ker se je v gostilni pri kartanju etepel s svojim tovarišem Ludvikom Lozejem in ga težje ranil. — Tržaško apelacijsko sodišče je razveljavilo sodbo goriškega sodišča, s katero je bil Stanielav Sirk s Kojškega kaznovan na 2 leti zapora in 20.000 lir denarne globe zaradi bega čez mejo. Sirk so takoj izpustili iz zapora. — V Močilah pri Kanalu so karabinjerji aretirali 33letnega Stefana Berdona, ki je osumljen, da je ubil 71letnega Antona Kumarja iz Humarjev.

Ker so brez dovoljenja prestopili mejo, so bili naznanjeni sodišču sledeči mladeniči: 18 letni Andrej Rožinec in 19 letni Karel Gomilšek iz Sv. Križa na Vipavskem, 23 letni Benedikt Radovan, 25 letni Stanko Mužina iz Števerjana ter 28 letni Ivan Prinčič iz Cerovega.

Dizen roparski napad. V nedeljo, 12. septembra ob treh zjutraj je v vasi Čekavce nad Osekom pri Gorici udrl v hišo že priletne vdove Terezije Smet maskiran zločinec, zgrabil ubogo ženo, še preden se je prav zavedla in skočila s postelje, za grlo in jo začel daviti, medtem ko ji je z eno roko mažil usta. Zahteval je od svoje do smrti prestrašene žrtve denar. Revi ni kazalo drugega, kakor da se je vdala. Vstala je in razkazala roparju svojo hišo. Ropar je vse prevohal in prevrgel, prebrskal vse predale in prepal vse obleke, našel pa ni ničesar. Zadovoljil se je končno z edinimi desetimi lirami, ki jih je imela žena v denarnici, in nato z dežnikom, ki ga je v zadnjem hipu pograbil, in zginil v noč. Smetova je hitela na vas klicat sosedo, toda bilo je prepozno. O roparju ni bilo nobene sledi.

so lahko tudi svetlobni refleksi med posnetkom, če pa je zamrenjenje progasto ali ima obliko kometa, pa prepusti svetlobo ali kamera ali kaseta. Celotno zamrenjenje povzroča tudi neprimerna temnična svetilka, premočan, pretopen ali preveč alkaličen razvijalec ali razvijalec s premajhnim dodatkom bromkalija. Če je zamrenjenje neznatno, so negativni sposobni za kopiranje, močnejšo mreno pa odstrani z negativov Farmerjev slabilec. Po potrebi jih po oslabitvi še ojačimo.

Rumena mrena nastane vsled mučenja premalo osvetljenih negativov v razvijalcu, vsled pokvarjenih razvijalnih substanc, zlasti natrijevega sulfita, ali veled okvare razvijalca z natrijevim tioulsulfatom. Vzrok je lahko tudi nezadostno izpiranje negativa pred ustaljevanjem, zelo star, že pokvarjen razvijalec, pa tudi zelo izčrpan ustaljevalec. Rumeno mreno odstranimo v raztopini 1 g kalijevega permanganata na 1000 ccm vode. Po tej kopeli je položiti negativ še v 10% raztopino natrijevega bisulfita, da se izčisti.

Dvobarvna ali dihotična mrena je največkrat posledica onesaženega razvijalca z večjo množino ustaljevalca. Opravimo jo v 10% raztopini senola. Večkrat pomaga tudi kopel kalijevega permanganata, kakor jo uporabljamo za odstranitev rumene mrene.

2. Bele ali črne pike in črte, madeži ali maroge v negativu. Majhni, okrogli beli madeži nastanejo v razvijalcu, če se v začetku razvijanja usedejo na plast negativa zračni mehurčki, ki zabranijo učinkovanje razvijalca, za debelino igle majhne bele pike pa so posledica s tvoriva pred snemanjem neodstranjenega prahu. Negativ je vložiti v razvijalec previdno in skodelo v začetku razvijanja zibati pri mehurčkah odstraniti. Razvijalec naj prekrrije ves negativ naenkrat, da ne nastanejo progasti madeži, s trajnim zibanjem skodele pa preprečimo, da se ne stvori marmorirana struktura v plasti negativa. Večje ali manjše črne pike povzročijo nestopljivi delci kemikalij v razvijalcu, ki se usedejo na plast, dočim so črne, večkrat vajojsto razporedene črte posledica obdrženja bromosrebrne plasti ob papir, posledica pritiska ali pojavi elektrike pri celuloidnih filmih.

3. Naivni plasti se napravijo mehuroj, plast se prične razbovati kodratni ali pa od podloge celo popolnoma odstopi v pretoplih kopelih ali če je v tem-

Nesreče

Petnajstletna dečka Vladimir Pahor in Dušan Blažič iz Sela na Krasu sta se igrala. Pahor je med igro padel s skale in se močno poškodoval po glavi. Prepeljali so ga v goriško bolnišnico, kjer je kmalu nato umrl. — 17letni Marcel Sancin se je na kolesu peljal po škedenjskem klancu pri Trstu. Nenadoma je prišel čez cesto neki starček, zaradi česar je Sancin moral narediti oster ovinek, ki je bil zanj usoden. Padel je tako nesrečno s kolesa, da je dobil hude notranje poškodbe in je čez dve uri umrl v bolnišnici, kamor so ga prepeljali. — 5letni Albert Rusijan iz Renč je plezal po lestvi na senik. Pri tem mu je spodrenilo in padel je na tla tako nesrečno, da si je pretresel možgane in prebil lobanjo. Njegovo stanje je nevarno.

Drobne vesti

Goriški grad. O obnovitvenih in vzpostavitev-nih delih na goriškem gradu se je že mnogo pisalo. Najrazličnejši so bili načrti za obnovo gradu. Preurediti so ga nameravali v spomenik padlim, napraviti so hoteli iz njega grobnico, ohraniti so ga hoteli kot zgodovinsko pričo napol razrtega itd. Končno je zmagača misel, da ga vzpostavijo in obnove v njegovem nekdanjem beneškem slogu. Ta načrt je sprejela tudi osrednja vlada in naklonila potrebna finančna sredstva. Zdi se nam, da je ta rešitev grajskega vprašanja za Gorico najbolj srečna. Zdalj zopet ponosno vlada nad mestom okusno in s finim zgodovinskim občutjem vzpostavljeni grad, ki je tako tesno združen s podobo goriškega mesta, čigar lepoto in vabljivost tako silno dviga. Zato bo obnovev gradu gotovo blagodejno vplivala na razvoj tujškega prometa, zlasti še, če bo cesta na grad, ki jo zdaj popravljajo, res prikladna in prikupna. Te dni si je ogledal grad vojvoda D'Aosta in ga slovesno otvoril. Slovesnost, katere so se udeležili najvišji predstavniki civilnih in vojaških uradov, zastopniki raznih organizacij in mnogo ljudstva, so zaključili furlanski nare i plesi, ki jih je umetniško zaplesala skupina gospodov in gospičden na grajskem dvorišču.

Žetev smrti. V Trstu je umrl g. Matej Bole, pomorski kapitan, doma iz Rojana. Star je bil šele 41 let. — Na Opčinah je umrl trgovec Ivan Žerjal, star 63 let. — Mrtvo so našli v Novakih v bližini njenega stanovanja Marijo Peterneji, staro 49 let. Vzrok smrti je neznan.

Uboj. V Smihelu pri Šempasu se je 18 letni Franc Peršič apr. z 79 letnim Antonom Lebanom. Med prepriom je Peršič Lebana sunil s tako silo, da je starček takoj izdihnil. Zdravniška komisija iz Gorice je ugotovila, da je smrt povzročila notranja izkrvavitve in slednjič kap. Peršič je pobegnil in ga doslej še niso izsledili.

Nagrada za dvojčke. Goriški prefekt je v Musolinijevem imenu podaril družini Antona Cerina iz Cerkna 800 lir, ker je pretekli mesec dobila dvojčke.

Opoldanski strel v Trstu so s 1. septembrom ukinili na zahtevo vojaških oblasti. Doselej je vsaki dan strel iz topa na tržaškem gradu naznanjal poldne.

Vojaške vaje so se začele 11. septembra po vsem Goriškem.

Podražena kava. V goriških kavarnah so podražili za pet centimov kavo, ostale pijače pa za deset centimov.

Knjižnico je dobil kanalski dopolavoro. Podaril jo je znani general Francesco Sedonik, ki je tudi kanalski občan. Knjižnica obsega 200 knjig iz novejšje literature.

Stroge odredbe glede bližajoče se ligatve je izdal goriški prefekt. Nepoklicanim je strogo prepovedano vsako postajanje v bližini vinogradov kakor tudi hoja po potih v bližini vinogradov.

Zagonefna smrt. V neki ulici blizu kapučinske cerkve so našli nezvestnega 22letnega Petra Lepuškega iz Pemve. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer je kmalu nato umrl, ne da bi se zavedel. Pokojnemu so očitali, da je ovajal ljudi zaradi žganjakuhe, zato se o tej smrti širijo najrazličnejša domnevanja.

Programi Radio Ljubljana

Ponedeljek, 20. sept.: 12 Baletna godba (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13. Cas, spored, obvestila — 13.15 Z ruskih poljan (plošče) — 14 Vreme, borza — 18 Predavanje o pasivni zaščiti prebivalstva pred zračnimi napadi — 18.30 Pisano polje (plošče) — 18.40 Zdravniška ura (g. dr. Ivan Matko) — 19 Cas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura: Stari Dubrovnik in tradicija njegovega ljudstva (Branko Straličič, nov. Zgb) — 19.50 Zanimivosti — 20 Rad. orkester — 21 Dva goloba, sulta (godba republik. gar. de, plošče) — 21.15 Komorni trio (gđ. Silva Hirašovec, ga. Folger-Lohe, gđ. Francka Ornikova) — 22 Cas, vreme, poročila in spored. — 22.15 Radijski jazz (vložke poje g. Drago Žagar).

peraturi kopeli prevelika razlika. Večkrat je vzrok tudi v fabričaji tvoriva, pospeševalno pa učinkujejo tudi močno alkalični razvijalci in preveč koncentrirane in okisane ustaljevalne kopeli. Ker se v razvijalcu ta nedostatek običajno ne pojavlja, pogosto pa v ustaljevalcu in še razsi med izpiranjem, je priporočljivo vključiti med ravjanje in ustaljevanje utrjevalno kopel s 5% raztopino galuna ali formalina.

4. Pri zelo dolgo trajajočem razvijanju občutno premalo osvetljenih negativov, izpostavljenih med razvijanjem učinkovanju temnične svetilke, se obrne negativna slika v pozitivno in sicer v celoti ali samo delno. To je tako zvana pseudosolarizacija. Prava solarizacija nastane veled močne preosvetlitve negativa. Najpogostejše je samo lokalna kot posledica preosvetlitve močnih svetil — enca, obločnice itd. Srebrov bromid ima namreč lastnost, da počni samo do gotove meje. Pri močno stopnjevani preosvetlitvi počneva vedno manj, dokler ne ostane pri večtiščokratni preosvetlitvi neizpremenjen.

5. Plast negativa se tudi po daljšem sušenju ne posuši temeljito in ostane vlažna, če ni iz negativa temeljito izpran natrijev tioulsulfat. Tudi belkasta plast, ki prekrije negativ po sušenju, in izkristaliziranje natrijevega tioulsulfata v obliki belih žarkov, je znak površnega izpiranja. Takšne negative je ponovno temeljito izprati. — Vsled neenakomernega sušenja negativov nastanejo na plasti večje svetlejši in temnejši madeži ovalnih ali okroglih oblik in ostrih obrisov, majhni, prozorni in okrogli madeži pa so sedež bakterij.

Razstave in natečaji

The Irish Salon of Photography, Dublin, od 30. oktobra do 6. novembra 1937. Termin za pošiljatev slik 25. septembra 1937, največ 6 slik, prijavljiva angl. šil. 4/6. Prijavnice pri The Hon. Secretary, The Irish Salon of Photography, 18, Morehampton Road, Dublin.

XI. Annual Open Exhibition of the Lincoln Camera Club, Lincoln, od 29. oktobra do 26. novembra 1937. Termin 1. oktobra 1937, prijavljiva 1 angl. šiling od vsake slike. Prijavnice Hon. Exhibition Secretary, Miss E. Redfern, 8 Cecil Street, Lincoln.

FOTOMATER

Od negativa do pozitivna Po tonski postopnosti

so negativni trdi, normalni, mehki ali medli, brezkontraetni, po stopnji kritja pa gosti ali tanki. Pravilno osvetljen in pravilno razvit negativ je po tonskih odtenuh harmoničen, najmočnejše svetlobe niso preveč krite in sence vsebujejo toliko risbe, da jih je lahko kopirati. Značaj takšnega negativa je normalen.

Trdoto negativa izotvetijo nekateri amaterji nepravilno z ostrino negativa, čeprav sta to docela različna pojma. Trd je negativ, ki ima neprosojno krite svetlobe in stekleno čiste sence vsled prekratke osvetlitve in predolgega razvijanja v preveč koncentriranem razvijalcu ali pa s prevelikim dodatkom bromkalija. Takšen negativ nekoliko izboljšamo, če ga oslabimo v amonijevem persulfatu.

Mehki so dobro osvetljeni in v izenačevalcih ali razvijalcih za drobno zrno razviti ali kratko razvijani negativni s precej prosojnimi svetlobami in dobro kritimi sencami in poltoni. Kontrasti takšnih negativov so še vedno trdlišni, da jih je kopirati na papirju z normalno gradacijo, lahko pa je doseči tudi večjo briljanco s kopiranjem na trdo delujoče papirje. Za povečave so primerni le v povečalnikih s kondenzorjem.

Negativi z zelo šibkimi kontrasti, kakršne dobivamo pri močnih preosvetlitvah in v preveč energičnem ali v pretoplem razvijalcu, so medli in niso uporabni za kopiranje. Moramo jih pred kopiranjem ojačiti.

Gost negativ je po vsej površini črn in neprozoren, da je opazna risba šele v prosoju proti močni svetlobi. Takšen negativ je zelo težko kopirati, ker je osvetlitev zelo dolga, za povečanje pa je sploh neprimeren ter ga je prej oslabiti v Farmerjevem slabilecu. Vzrok gostote je preosvetlitve in predolgo razvijanje.

Tanki negativni so po vsej površini stekleno čisti ter imajo polno risbo le v svetlobah, v sencah pa le šibko ali sploh nič. Takšni negativni rezultirajo

iz prekratkih osvetlitev, prekratkega razvijanja ali pa razvijanja v premrzlem ali preveč razredčenem razvijalcu. Pred kopiranjem jih moramo ojačiti.

Zelo važno je, da zna fotograf na podlagi izgotovljenega negativa s sigurnostjo presoditi, kje je napravil morebitno napako: ali pri osvetlitvi ali pri razvijanju. Z vajo tega ni težko doseči, zlasti če upoštevamo pravilo, da se spozna pravilna osvetlitev po tem, kako je izrisan negativ v senčnih partijah, pravilno razvijanje pa po gostoti kritja svetlob. Če nimamo negativ v sencah nobene risbe, je bil negativ premalo osvetljen, negativ a preveč kritimi svetlobami pa je bil razvijan nepravilno.

Napake pri razvijanju

so gotovo bolj pogoste kakor napake pri osvetlitvi. Najlažje življenje imajo v tem oziru amaterji, za katere po očetovsko skrbijo fototrgovci in poklicni fotografi z opravljanjem njihovih posnetkov. Z osvetlitvijo je opravljen enina skrb takšnih »amaterjev«, vse drugo je zadeva spretnosti poklicnih, ki so jo razvili že v evojevrsno umetnost izenačevanja najrazličnejših osvetlitev. Mnogi amaterji pa razvijajo sami in ti imajo pri razvijanju večkrat opravka z različnimi napakami kot pojavi posebnosti tvoriva in razvijalca, neprevidnega postopka amaterja ali učinka nepredvidnih okolnosti. Teh napak je dolga vrsta. Našteli bomo najvažnejše.

1. Negativi se pokrijejo med razvijanjem s sivo, rumeno ali dvobarvno mreno. Kopije takšnih negativov so medle in monotone z nedoločno risbo v senčnih partijah.

Postanek sive mrene je zelo različen. Večkrat je vzrok preveč staro negativno tvorivo ali pa tvorivo, ki je bilo shranjeno v vlažnem prostoru. Takšni negativni so zamrenjeni ob robu močnejše kakor v sredini ter jih je razvijati z večjim dodatkom bromkalija. Če nastane mrena veled preosvetlitve, jo to ugotoviti. Slika se pokaže pri razvijanju zelo hitro, kmalu pa jo prekrije mrena. Robovi ostanejo čisti, nezamrenjeni. Razvijati je v etarem razvijalcu ali pa z večjim dodatkom bromkalija. Vzrok zamrenjenja celotne površine slike